

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput IV. Idem (a) Metensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

simul est anima, carnisque commune, nihil eorum dimittitur, si à carne sua anima separatur. Omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut recipiat unusquisque propria corporis, sive bonum, sive malum. Anima itaque sine carne nullà ratione salvatur, quæ peccavit in corpore, nec credit eam esse in corpore: ac per hoc malum recipit, quod gessit

in corpore; non bonum, quod in corpore constituta non gessit. Caro quoque sine anima non potest baptizari, quia nec remissionem peccatorum accipere, nam res quæ non vivit, sicut nec peccare, ita patientiam peccati habere non potest. Notavit Zetia in advers. c. 144. Novimus lib. 1. sched. c. 9. quem errorem ut damnarent PP. dicti canonem eadere.

C A P U T IV.

Idem (a) Metensi Episcopo.

DEbitum officii pastoralis exsolvis, cùm in dubiis juris articulis responso Sedis Apostolicæ postulas edoceri. Sanè per tuas nobis litteras intimasti, quod quidam Judæus in mortis articulo constitutus, cùm inter Judæos tantùm existeret, in aquam seipsum immergit dicendo: Ego baptizo me in nomine Pa. & Fi. & Spi. san. Nunc autem quæris, utrum ille Judæus in devotione christianæ fidei perseverans debeat baptizari. Nos autem fraternitati tuæ taliter respondemus, quod cùm inter baptizantem, & baptizatum debeat esse discretio, sicut ex verbis Domini colligitur dicentis Apostolis: Baptizate omnes gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; memoratus Judæus est ab alio baptizandus, ut ostendatur, quod alius est qui baptizatur, & alius qui baptizat: ad quod etiam designandum ipse Christus, non à se ipso, sed à Joanne baptizari voluit: quamvis si talis continuò decessisset, ad patriam protinus evolasset per (b) sacramenti fidem, et si non propter fidei sacramentum. In baptismo quippe illa spiritualis generatio celebratur, quia nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non introibit in regnum cælorum: & sicut in carnali generatione, quæ proles ex viro, & femina nascitur, alius est, qui carnaliter gignit, & alius, qui carnaliter gignitur: sic & in sacramentali generatione, quæ soboles ex aqua & Spiritu sancto renascitur, alius debet esse qui spiritualiter generat; & alius, qui spiritualiter generatur. Sanè cùm corpus exterius, sive cor interius baptizatur, oportet ut utrobique paternitas, & filiatio valeant inveniri, quibus baptizatus, & baptizans ad invicem referantur.

N O T Æ.

1. (a) **M**etensi.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 3. Theodorico videlicet Præsuli 57. ipsius Ecclesiæ: de diocesi Metensi nonnulla notavi in c. 14. de cleric. non resid. (b) **S**acramenti fidem.] Ut dicimus in cap. 2. infra de presby. non bapt.

COMMENTARIUM.

2. **I**n hoc sacramento, sicut in aliis legis Gratia, si Eucharistiam excipias, suscipiens eget ministro à se distincto; quia nemo seipsum baptizare valet, ut in præfati dicitur, & docent plures congesti à Barbosa in præfati; quia inter dantem, & accipientem debet esse realis distinctio, cap. final. de instit. cap. per nostras, de jurepatron. l. ius dandi, & S. Prætor ff. de tut. & curat. P. Gregorius de elect. cap. 7. J. i. Labor variat. Incub. tit. 4. cap. 6. num. 18. Quis autem sit minister ordinarius hujus sacramenti, exponemus in cap. 1. de presby. non baptizato. Dixi si Eucharistiam excipias, quia eam non solum sacerdotes à seipsis recipiunt, verùm & laici sibi ipsis communionem dabant. Palladius cap. 143. de Sylvania; ibi: Ecce ago annum atatis sexagesimum, præter extrema manus mearum, (& hoc propter communionem) non pos meum aquam

tergit. Cyrillus Hierosolym. catechesi. mystag. Accedens ad Eucharistiam non expansis manuum volis accede, nec distinctis digitis sed sinistram vel uti sedem quandam subjicias dextra, quæ tantum Regem susceptura est, & concava manu suscipe corpus Christi. dicens, Amen. Ponebantur autem manus in formam crucis, ut expressè definitum in sexta Synodo, can. 101 ibi: Si quis voluerit synaxis tempore communicari purissimo Christi corpore, manus in crucis formam figurans sic adcat, & suscipiat gratia communionem. Eos enim, qui pro manu vascula quadam aurea, vel ex alia materia construunt ad susceptionem divini doni, & per illa immaculatam communionem suscipere volunt, nullo modo admittimus, ut qui præferant materiam inanem homini Dei imagini. Damascenus lib. 4. de fide orthodox. cap. 14. Ardenti cupiditate ad eum adcamus, manibusque in crucis formam compositis, crucifixi corpus suscipimus. Viri tamen cava, nudaque manu Eucharistiam excipiebant, formina verò non nisi linteamine, D. August. serm. 252. de tempore. Omnes viri, quando communicare desiderant, lavant manus suas; & omnes mulieres nitida exhibent linteamina ubi corpus Christi accipiant. Concil. Antifiod. can. 36. ibi: Non licet mulieri nuda manu Eucharistiam sumere. Quod linteamen Dominicate appellatur in can. 42. ipsius Concilii, ibi: Unaqueque mulier suum habeat Dominicale quando communicat. Illustrant latè Rosvceidus in Onomast. verbo

Encharistia, Zerda in advers. c. 81. Haaphtenus in vita S. Benedicti, prolog. 18. §. 4. Baronius anno 57. n. 147. & 201. n. 19. & 254. n. 54. & 255. n. 33. & 260. n. 11. Stephan. Gratian. tom. 3. discept. c. 412. n. 14. Andr. Saulay lib. 1. de myst. Gallia Script. in Pau-

lo, tit. 10. Theoph. Raynaud. tom. 12. fol. 295. Menardus in not. ad librum sacram. D. Gregorii. fol. 390. Buleng. ad caput. 43. Casaub. diarib. 3. fol. 218. Vicecomes volum. 4. de rit. Missa, lib. 7. cap. 11.

CAPUT V.

Idem (a) Nidrosiensi Archiepiscopo.

Non ut apponeres tibi scientiam, sicut credimus, sed ut per oraculum verbi nostri tuorum ignorantiam subditorum melius erudires, Apostolicum tibi responsum fieri postulasti, utrum parvuli sint pro Christianis habendi, quos in articulo mortis constitutos propterea aqua penuriam, & absentiam sacerdotis, aliorum simpliciter in caput, ac pectus, ac inter scapulas pro baptismo salivæ conspersione lenivit. Cum igitur in baptismo duo semper, videlicet verbum, & elementum necessariò requirantur, juxta quod Veritas de verbo ait: Euntes in mundum universum baptizate omnes gentes in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; eademque dicat de elemento: Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non introibit in regnum caelorum; dubitare non debes, illos verum non habere baptismum, in quibus non solum utrumque praedictorum, sed eorum alterum est omisum.

NOTÆ.

1. (a) **N**idrosiensi.] Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. cap. 5. De Nidrosiensi dicecepsi egi in cap. sacris, de his qua vi.

COMMENTARIUM.

Aquam naturalem, & elementarem, esse materiam remotam baptismi, constat ex sacra pagina, Joannis cap. 3. vers. 5. Marci cap. ult. vers. 19. Actuum Apost. cap. 8. num. 35. cap. 30. vers. 47. D. Paulo ad Hebraeos cap. 10. & ad Ephesios cap. 5. vers. 25. cap. 1. de summa Trinit. D. Clem. epist. 3. post principium, ibi: Baptizentur unusquisque aquis perennibus, invocato nomine trina beatitudinis. Trident. sess. 7. de sacrament. can. 12. Miraculis probat Beyerlinch in Theatr. verbo Baptismus. Quare damnati fuerunt hæretici Seleuciani, non aqua, sed igne baptizantes, ut refert D. August. hæres. 19. & Flagellantes, qui circa annum 1300. sanguine suo se baptizabant. Varias rationes, quare Dominus noster eam pro materia hujus sacramenti præfuerit, adduxerunt scribentes de hoc Sacramento, inter quas illa non incongruè assignatur, quia videlicet aqua magnam habet proprietatem ad significandam interiorem munditiam, ut constat ex cap. 8. Job. vers. 30. Unde Gentiles credebant, leviora peccata aqua fluviali, majora verò mari expiari posse. Tertul. de baptis. cap. 3. D. Hieronym. epist. 2. Cyril. Hierosol. catech. 3. & alii apud Theoph. Raynaud. de Agno cereo cap. 2. num. 15. Penes veteres quisquis se homicidio infecerat, purgatrice aqua se expiabat. Seneca in Hercule Furiente,

Licet jam tota testis

Per meas curvat manus, hærebit alium facinus.
Ovidius lib. 2. & 4. Fastor. Virgilius lib. 2. & 6. *Æneid.* Scholiastes Sophocles ibi: *Mos erat antiquis, cum mortem hominis, aut alias cedes patrabant, aqua lavare manus in purgationem manibus.* Macrobius lib. 3. Saturn. cap. 1. Virgilius

libro 2. Æneid. ubi Æneas cæde pollutus sic ait: Tugentor cape sacra manu patriosque penates; Me bello è tanto digressum, & cæde reconi Attrèctare nefas, donec me sumine vivo Abluero.

Et lib. 6. quem ex hoc ritu explicat Turnebus lib. 11. advers. cap. 21.

Idem, se socio, pura circumtulit unda Spargens roseis, ramoque felicitis olive.

Et ex Ovidio 2. Fastor. qui ad hoc etiam alludit in Fastis.

Hæc nimium faciles, qui tristis crimina cædis

Flumine à pelli posse putatis aqua

Illustrat latè Antonius Sylvius ad ll. 12. Tabul. cap. 14. Durantius Casel. lib. 2. variar. cap. 1. & 2. Tiraq. de nobilit. cap. 31. ex num. 558. Petrus Gregorius lib. 36. Synag. cap. 21. Solorzanos lib. 1. de parric. cap. 31. D. Joan. Suarez lib. 1. ad leg. Aquil. cap. 2. sect. 9. qui inde exponit num. 20. factum Pilati, quod refertur à D. Mattheo cap. 27. in illis verbis: *Videns Pilatus quod nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, accepta aqua lavit manus coram populo.* Itaque ad lacum, quem aquam Mercurii nominabant, antiqui accurrebant Romani, & ramusculo quodam è lauro sese invicem aspergebant, & jam se mundos, & puros existimantes, ad suam quisque redibat domum. Meminit hujus ritus Onufrius Pambinus in lib. de urbe Romana, & illum probat ex Ovidio lib. 2. Fastor. ibi:

Est aqua Mercurii portæ vicina Campana:

Si juvat expertis credere, numen habet.

Etiam in defunctorum exequiis ad expiandos homines, lustrandas domos, purgandas vestes, aquam adhiberi solitam testatur Propertius lib. 4. eleg. 9. ibi:

Dein quemcumque locum externe tetigere columba

Sufficit, & purà limina tergit aqua,

Imperat: & totas iterum mutare lacernas,

Terque meum tetigit sulphuris igne caput.

Prosequuntur Vicecomes lib. 1. de ritib. baptism. cap. 17. Farnabius ad Senecam supra fol. 155. fusc. Martilius